

הכותים אין להם פרק תשיעי נזיר סד.

מסורת הש"ס

(א) [חולין קכו.], (ב) [עין זבחים לג.], (ג) [במדבר ה, ד] [התוי"ט פ"ד דטהרות מוחק זה], (ה) [ז"ל והאי טומאה טומאה כו'. יעב"ז, (ו) גי' א"מ והו',

תורה אור השלם

1. וְכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ עַל
הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא
יֵאָכֵל: וְיִקְרָא יֵא מֵא
אֶל תִּשְׁקֹצוּ אֶת
נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ
הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם
וְנִטְמְתֶם בָּם:

וַיִּקְרָא יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם
2. אֶת מֹשֶׁה וְאֶת
מִיָּם יְהוָה טָהוֹר וְנֹגַע
בְּנִבְלָתָם יִטְמָא:

נוסחת הריב"ז

[א] ובעשת גרידון אל
 נעילתן [ב] ובעשת [ג] אל
 [ד] פסקון [ה] שכל [ו] שבע
 לו על [ז] אל שבע אל סל שבע
 מורו מן תמריכו [ח] כל [ט]
 פקד קדש אלה ומונה סל
 הוא בחר כל [י] הוא שומא
 עבד מורחב לקדש
 סל [יא] וחמיר מדי
 פסחא [יב] דמי מדיא חילוי
 מן חילוי [יג] אל שר על שבו
 גבי שר חילוי ופסחא
 מדיא חילוי מונה חילוי
 חילוי חסן מנהו חילוי
 פסקון טמא חילוי שר
 ובעלה מן שר וחילוי שר
 חן פסקון מנהו חילוי
 כחילוי [יז] דמונה חילוי שבו
 ופסחא חילוי חילוי [יח] ופסחא
 חילוי [יט] חילוי חילוי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שרץ נף
וכו' זכויות ולא קאי
שיעורא דנבלה:

גליון הש"ס

גמ' מת בבלי ובלי צף
על פני המים. כעין זה
שבת 77 ה"ע 3:

הגהות הגר"א

[illegible]

וְכִתְּבֵהֶם כָּל הַשָּׂרָץ הַשׂוֹרֵץ. דְּמַשְׁמַע כָּל מִקּוֹם שְׂטוֹרֵץ טוֹמֵא וּפְסִי וְכִתְּבֵהֶם עַל הָאֶרֶץ דְּמַשְׁמַע דְּבִיעִין שִׁיחָא מוֹמֵחַ עַל הָאֶרֶץ וְלֹא יָפִי: בְּטוֹמֵאחָא דְּכִ"מ שְׂהוּא בִין בְּמִים בִין בְּקִרְקַע וְהִיא לִיזֵד וְדִיאִי נִגְעַ. שְׂטוֹמֵאחָא דְּכִ"מ שְׂהוּא בִין בְּמִים בִין בְּקִרְקַע וְהִיא לִיזֵד וְדִיאִי נִגְעַ נִגַּע כָּרוֹן לֵאחֲרָא שְׂנִמְלָא יָפִי עַל פְּנֵי הַמַּיִם הִ"ו טוֹרֵד וְשְׂנִמְלָא יָפִי בְּמִים שְׂבָלִים אִלּוּ

בזמנים שצדקת דספק מגע לך
לעולם טהור: אך מעיין ובור מקוה
מים יהיה טהור. למשמע דלפה
צדקת טהור: וכפי יטמא הא
יכיד לפה בללים. ספיקו טמא לפה
צדקת ספיקו טהור: כל היטלין
הנגרדין. בילן טומאת שרץ בין
טומאת נזילה ובשעת אזחילתן או
גרידתן ספק נגע בהן אדם וכלים:
ספיקו טמא. שכל הנגרד והיטיל כמו
שהן מומחין דמי והיו כספק טומאה
צברה. דספיקו טמא דגמרי' מטומה
(פסוק דף כח): דכתיב בה ונסתרה
והיא נטמאה. אלל אם היו מורקין
צדשעת זריקתן ספק נגע בהן
אדם וכלים ספק לא נגע ספיקו
טהור. דלל אמינין קלוטה כמי
שהומה דמיא אלל כטומאה לפה
דמיא וספיקו טהור: הי' חוץ
מבזים המה והמאחיל על פני
טומאה שמטמא מלמעלה כלמטה
חוצה לו. וזה. כלומר חוץ מבזים
מן המה שזרק ע"ג אדם או טהרות
וצין שזרק טהרות על בזים מן המה
ואו האדם עצמו דלג עליו וספק הוא
אם האחיל עליו. דספיקו טמא לפי
שמטמא מלמעלה כלמטה הואיל
והוא מטמא שלא בנגיעה כגון ע"י
האכל. והיא דמיא והמאחיל על פני
טומאה דלל כריך למיתני אלל חוץ
מבזים מן המה והמאחיל עליו לאחיו
וזו חזה שמטמא נמי מלמעלה
כלמטה בללן מטמא שאם יבד וז
על האבן הועל הכלים ועל האדם
שהם צתוק הצור תחת האבן נטמא
האבן הכלים כמו בנגע עצמו
וכן אם הוצ מלמעלה והטהור יושב

וַיִּזְעַק אֶבְרָהָם מִסָּמָח: **בְּעֵי רֵמִי בֵּר חֲמָא מַח בְּכָלִי וְכָלִי קָף עַל פְּנֵי הַמִּים.**
וַיִּיּוּדַע וְדָאִי שְׁלַח הָאֱהָרִיל עָלָיו אֲבָל סָפֵק הוּא לֹא אִם נִגַע אִם לֹא
נִגַע בּוֹ: **מַח.** גְּבִי מַתְנִיתִין מֵחַי טַעמָא חִישְׁתִּין לְטוּמְאָה אִפֵּה
דְּהַהִם אִירָכָא לְמִישָׁח שְׁמָא הָאֱהָרִיל עָלָיו אֲבָל הֵכָא דִּידוּעַ הוּא לֹא
שְׁלַח הָאֱהָרִיל עָלָיו אֲבָל סָפֵק הוּא לֹא אִם נִגַע **ו:** **מִי אֲמַרְיִן בְּסַר**
כָּלִי אֲזֻלִּין. וּכְמֵאֵן דְּמוֹנָה עַל גְּבִי קִרְקַע דְּמִי וּסְפֵק מִגְּעוּ טוּמָא:
אוּ כִּי בְסַר מִיּוֹאֵל אֲזֻלִּין. וּמַת מִיּוֹאֵל אֲזִיל וְקָף עַל פְּנֵי הַמִּים אֲבָל
הֲכָלִי וּסְפִיקוּ טַעוֹר: **אִם חִתְיָא לְנוֹמַר.** כִּיּוֹן דְּמַת עֲשׂוּמָא לֹא הוּא
קָף **ז** עַל פְּנֵי הַמִּים הוּא בְּסַר כָּלִי אֲזֻלִּין וּכְמֵאֵן דְּמוֹנָה עַל גְּבִי
קִרְקַע דְּמִי וּסְפֵק מִגְּעוּ טוּמָא: **מַח הַמוֹנָה עַל גְּבִי הַשָּׂרָץ.** וְשָׂרָץ קָף
עַל פְּנֵי הַמִּים מַחֵו כִּיּוֹן דְּשָׂרָץ טוּמְאָתָא עֲרַב וּמַת טוּמְאָתָא שְׂבָעָה
כְּמֵאֵן דְּמַתָּא טוּמְאָה בְּכָלִי דְּמִי וּסְפֵק מִגְּעוּ טוּמָא: **אוּ דִּילֵמָא.**
הֵא עוּמָא עֲבָה טוּמְאִיתָא הִיא וְכִיּוֹן דִּלְגָּא וְשָׂרָץ אֲבָל סָפֵק מִגְּעוּ טוּמָא
ז **וּמִיּוֹאֵל מִיּוֹאֵל אֲזִיל וְקָף עַל פְּנֵי הַמִּים אֲבָל הֲכָלִי וּסְפֵק מִגְּעוּ טַעוֹר**
דְּמַתָּא בְּכָלִי דְּמִי וּסְפִיקוּ טַעוֹר וְדָאִי: **שָׂרָץ קָף ע"ג צְבִילָה.** וְהוּא
דְּשָׂרָץ דְּהוּא כְּעֵדָשָׁה קָאִי עַל שִׁיעוּרָא דְּצִבְלִיל דְּהוּא בְּכוּיָת **ה** וְלֹא שְׂ
בְּעֵדָשָׁה כְּמֵאֵן דְּמַת בְּכָלִי דְּמִי וּסְפֵק מִגְּעוּ טוּמָא: **וְאוֹאֵל.** דְּשָׂרָץ וְכִי
בְּכָלִי דְּמִי וּסְפֵק מִגְּעוּ בְּשָׂרָץ טוּמָא: **וְאוֹאֵל שָׂרָץ ע"ג שָׂרָץ כִּיּוֹן דְּמִי**
סְפִיקוּ טוּמָא: שָׂרָץ ע"ג צְבִילָה שְׁנִימוּחָה מַח. מִי אֲמַרְיִן כִּיּוֹן דְּנִימוּ
עַל פְּנֵי הַמִּים דְּמִי: **אוּ דִּילֵמָא כִּיּוֹן דִּאֲוֹכָל הוּא.** ה"ל כְּמֵאֵן דְּמוֹנָה לֹא עַל
דִּאֲוֹכָלָא הוּא וְלֹא שׁוּוּ שִׁיעוּרֵיהוּ אֲהֲדִי דְּהִיא בְּכוּיָת וְהִיא בְּעֵדָשָׁה כְּ
פְּנֵי הַמִּים וְלֹא מִי אֲמַרְיִן הוּאִיל וּשְׂכַבְתָּ זָרוֹעַ לֹאֹ אֲוֹכָלָא הוּא ה"ל כְּ
אוּמִם מִמֶּשׁ וְלֹא דְּמִי לֹאֹ שָׂרָץ מִשְׁקָה שְׂכַבְתוּ בְּכוּיָת שָׂרָץ גְּרִילִים שְׂכַבְתוּ אִין
וְהִיא חֲטָאָתָא עֲבִיּוֹן מִי חֲטָאִי אֲפֵר פֶּרַח שְׂבָבוּ מִי הוּא כִּאֲוֹכָלָא אִין
וְלֹא שְׂכַבְתוּ אִין

מאי טעמא דת"ק א"ר יצחק בר אבדורמי
כתבי' יבכל השרץ השורץ כל מקום שהוא
שורץ וכתבי' על הארץ הא כיצד ודאי מגעו
טמא ספק מגעו טהור ורבי שמעון מ"ש אמר
עולא כתיב אך מעין וכתבי' יטמא (עד
הערב) הא כיצד צפה בכלים טמא בקרקע
טהורה: ת"ר אכל [א] הניטלין והנגרין ספיקן
טמא מפני שהן כמונחין ביהגורין ספיקן
טהור חוץ זמן כוית המת והמאהיל על
פני טומאה וכל דבר שמשמא מלמעלה
כלמטה בלאיתויי זב וזבה בעי רמי בר
חמא [א] מת בכלי וכלי צף על פני המים
מהו בתר כלי אולינן או בתר [ב] מיתא אולינן
את"ל יבתר כלי אולינן [ג] מת על גבי שרץ
מהו כיון דהאי טומאת ערב והאי טומאת
שבעה כמאן דמחתא טומאה בכלי דמית
או דילמא טומאה סמיכתא היא ואת"ל
יכמאן דמחתא טומאה בכלי דמית [ד] וטמא
ודאי שרץ על גבי נבלה ונבלה צפה מהו
כיון דתרווייהו טומאת ערב אינון טומאה
סמיכתא היא או דילמא האי כוית והאי
כעדשה שרץ על גבי שרץ מהו הני ודאי
חד שיעורא נינהו או דילמא כיון דמפסקי
מהדדי לא [ה] ואת"ל שרץ על גבי שרץ כיון
דמפסקי מהדדי כמאן דמנחא בכלי דמי
שרץ על גבי נבלה שנימוחה מהו כיון
דנימוחה הויא ליה משקה או דלמא היא
אוכלא הוא ואת"ל ידאוכלא הוא שרץ ע"ג
שכבת זרע מהו ואת"ל כיון דמיתעקרא ה"ל
כי אוכלא שרץ ע"ג מי חטאת [ו] ומי חטאת
צפין על גבי המים מהו לא ידעינן פתוק:

ובלי וכלי קף על פני המים.
הוא לו אם נגע אם לא
וא חייטין לטומאה צפה
אכל המא לידוע הוא לו
נגע ו״: **הא ארמית צבר**
דמי וספק מגעו טמא:
וכף על פני המים אגב
כיון דמת עצמו לא הוי
ינן וכמאן דמונח על גבי
ה על גבי השק. ושך קף
ערב ומת טומאה שבעה
מגעו טמא: או דילמא.
הקף שך קפך מת דמי
אגב הכלי וספק מגעו טמא:
ורש ע״ג נבילה. והוא הדין נמי לנבילה ע״ג השך
נבילה דהוי בזבית (ב) ולא שיעורא דנבילה ע״ג שיעורא
ו טמא: **הואל״ל** דשך ונבילה נמי כיון דהאי שיעוריה צב
״ל שך ע״ג שך כיון דמפסקי מהדרי כמאן דמנח צב
מטמו. מי ארמית כיון דנימוחה הויא לה משקה ושך קף
הוא. ה״ל כמאן דמונח לו על גביו וכמו דמונח ע״ג קרקע ד
האי בזבית והאי צבעדשה כמאן דמונח ע״ג כלים דמי: ש
זרע לאו אוכלא הוא ה״ל כמשקה והוה שך קף וספיקו
כגון מי רגלים שמוכסין לתוכו ה״ל שכבת זרע כי אוכל
צבחה מן הוי כאוכלא או דילמא משקה הוי והוי כשר

בְּתִיבִי: אֶד מַעֲיִן וּבֹר מְקוֹה מִים יִהְיֶה מְהֹר וּכְתִיב יִשְׁמַח
(עַד הָעֶרֶב) הָא כִּיצַד בְּכֵלִים טַמְא. 170 קֹאדְמִימֵעִין
וּבֹר שֶׁס מִים שַׁעַל גִּבִּי קִרְקַע: בִּל הַנִּישְׁלִין. אִלֵּס עֹמֵד בְּמִים
וּחֻצְרוּ הִיֵּה מִשְׁלֵשׁ שָׁךְ [סַפֵּק] נִגַּע צוּ הָאִלֵּס הָעֹמֵד בְּמִים: אִו
הַגִּרְרִין. שְׁהִיֵּה צִבְרִיו גֹּרֵר שָׁךְ עַל
פְּנֵי הַמִּים סַפֵּק נִגַּע סַפֵּקוּ טַמְא:
מִפְּנֵי שֶׁס כְּמוֹמֵחִין כִּיּוֹן [שְׁדִי] אִלֵּס
מוֹסֵס צֶס אִין כֹּאֵן דִּין טוֹמֵאֵה צֶפֶה:
וְהַמֵּאִהִל עַל פְּנֵי הַטּוֹמֵאֵה.

ב"י שמעון מ"ס אמו
וכתיב יטמא (עד
בכלים טמא בקרקע
טלין והנגררין ספיקן
חין והנגורקין ספיקן
המת והמאהיל על
שטמטא מלמעלה
זובה בעי רמי בר
לי צף על פני המים
בתר [ג] מיתא אזלינן
[ד] מת על גבי שרץ
ערב והאי טומאת
טומאה בכלי דמיא
מיכתא היא ואת"ל
בכלי דמיא [ה] וטמא
לה ונבלה צפה מהו
ערב אינון טומאה
מא האי כוית והאי
שרץ מהו הני ודאי
דילמא כיון דמפסקי
רין על גבי שרץ וכוין
דמנחא בכלי דמי
שנימוחה מהו כיון
שקה או דלמא האי
וככלא הוא שרץ ע"ג
וכיון דמיתעקרא ה"ל
חטאת [ו] ומי חטאת
הו לא ירדינן תיקו:
אמר
דמפסקי לא נצילה^א שנימוחה מי הו לא נצילה כי משקה והו שרץ
שעל גבה כטומאה כפה על פני המים או דילמא אוכלין הוא ואת"ל
כי אוכלין והוין לה ואינן חשוכים משקה וה"ל^ב כמי שאינו קץ על
פני המים והוין שרץ על גביה^ג הוילן כשהנצילה שנימוחה כפה^ד על פני
המים כוית^ה והאי כעבדה כחלן דמנח דמי שרץ ע"ג שכבת זרע
מהו מי הוילן לה כי משקה ואת"ל כיון דמתעקר מגופיה לא חשיב
משקה אלא כי אוכלין יש לדנו שרץ ע"ג מי חטאת שהיה שם אפר
ומים וע"י האפר הוא עב ומי חטאת דנקיט אומר ר"י דהוא הדין
דמני לננקט אפר ומים בעלמא אי חשיב משקה אי לא אלא לרבותא
נקט דאע"ג דאיכא למימר כיון דהאי טומאה והאי טומאה הוילן
ליה כי טומאה סמיכתא^ו כפה^ז על פני המים מ"מ כיון דהני מי
חטאת הוו להו משקה^ח עליהן^ט והואיל^י כי כפה על פני המים:

ו' ואם תמלא לומר. כיון דהאי טומאת ערב והאי טומאת ז' כמאן
 ו' נמי לנבילה ע"ג השרץ אלף האי דקמיבעיא ליה הכי דשיעורא
 ורוב דנבילה ע"ג שיעורא דשרץ: או ידמלא. כיון דהאי בזבית והאי
 נמי כיון דהאי שיעוריה בזבית והאי שיעוריה בכעדה ע"ג דמחטא
 פסקי מהדרי כמאן דמנה צבלי דמי. וספק מגעו עמלון ע"ג דלך
 הירא לא משקה ושרץ קף לא גביו וספק מגעו טהור דכמאן דלך
 ו' ודמו דמונה ע"ג קרקע דמי^{טז} דלספק מגעו טמא: ואם^{יז}. הכא כיון
 דמן דמנה ע"ג כלים דמי: שרץ^{יח} ע"ג שכבת זרע. ושכבת זרע קף על
 קה והוא שרץ קף וספיקו טהור: ואם^{יט} ל כיון שנתעקרה. מבשרו של
 יכו ה"ל שכבת זרע כי אוכלא דקמין הוא: שרץ קף ע"ג מי טמא.
 אמא משקה הוי והוי כשרץ קף וספיקו טהור. לא ידעמי תיקו:
 אמר

עין משפט
נר מצוה

ל א מיי פֿייד מהל' אבות
הטומאה ה'ג:
לא ב מיי שס פט"ו ה'י
ו:
לב ג מיי שס פֿייד
ה'א:
לג ד ה ר ז ח ט מיי
שס פֿייד ה'ד:

הגהות התוספות

1. דיבור זה שייך לפי
- הדיבור הקודם. 2. יש
- הוכחה מעטפת. 3. צ"ל וכל
- דבר. הוא מחילת דיבור
- אחר. 4. צ"ל עובר עליהם.
5. צ"ל שרץ ע"ג נבילה כו'.
6. צ"ל וה"ל שרץ ששל בניו
- כו'. 7. מיתוס והא שרץ על
- גבו. 8. נמחק. 9. צ"ל אלה
9. צ"ל שיעור בכות.
10. צ"ל ומי חטאת אפה
- על פני המים מהו. וחיבת
- מ"מ נמחק. 11. צ"ל שם
9. נמחק. 12. צ"ל והו"ל

מוסף רש"י

כל מקום שהוא שורץ.
ואפילו על המים, וכתיב על
הארץ, הא כינן, כאן
בטומאת ודאי כאן בטומאת
ספק (חולין קכז.).

פי' הרא"ש

ידנתן ספק טוטאמא צפח פ'ן
כבלים פ'ן בקרקע. משה
פ'ן ד'מסת טהרות
וקחתי לעיל מינה אלו
ספיקות שיהיו חכמים
(וכו') א' טוטאמא צפח פ'ן
המים. וקחתי בתר הכי ס'
טוטאמא צפח פ'ן על המים
פירושו שטהרו חכמים פ'
מים שכלים פ'ן במים
שעל פ'ן וקחתי. כחיל כל
ההורן ושרור וכו' משמע
בכל מקום שזר שורץ פ'
ראוי לשרור ואפי' פ'
המים (ש"מ) [טמא].
וכחיל השרר שרור על
הארץ משמע דקא על
הארץ טמא: א' כיצד.
אדא ספן גנע על כל מקום
טמא ספן גנע על כל המים
טהור: כ' תיבא פ'ן עיניו ובור
מקום מים יהי טהור
דמשמע הנוגע בשרץ טהור
וה' מצינ ובור ומקא
והכחי: ותיבא בתריה
הנוגע במים ישאמ טהור
בכל מקום: כל הניטילין
הנוגריין. א' נטל שרץ
בידו או גרר אצל שרץ
טהור ס' גנע ס' לא גנע
ספן טמא לעיל חשיבה
טוטאמא צפח פ'ן שיהו
בידי האדם: והנוקין. א'
וקחתי באורי אצל טהרות
ספן גנע במכ אצל
חשוב טוטאמא צפח: חוץ
מכחית מים טהור. ש' שורק'
האחיל על טהרות טמאים
טהרות טוטאמא צפח
מקראי דכתיב בשרץ גמרי'
להלך לא מטהרי' אצל
בוטאמא מנע דשימא
בשרש: והמאליע ע"פ
הטוטאמא כגון שורק'
טהרות ס' האחיל על המת
דכתיב"א ב'ס' מנע טורן פ'
הכחי ש'טוטאמא (צפח) דכחי
א'את בתוס' טהרות וכו'
ש'שך ס' טומא: צפח וכו'
כך יהיו כר' טהרה צפח
טמא כיצד עריבה טהרה
טמא טוטאמא מ' וככר
בכס' טהרות דקחתי הוורק'
והתחתיו על פ'ן דמטמא'
ואלי' יהוה רץ או בתר מ'
זם שזו טוטאמא ערב
אל מה. או דראי טוטאמא
א' חשיבי הפסק:

(א) נראה ד"ל וצ"ן כשהטעמה צפה דהכי כו'. (ב) גירסת רבינו ואת"ל לאו בתר כלי אולינן והיינו לפי פ"י ו"ל דאי אולינן בתר כלי מקרי נף ודלא כפי' התוס'.